

Neznámé Čechy

15. července až 16. října 2026

Prohlídka pro tisk: úterý 14. července v 10:00 hod.

Úvodní slovo: Adolph Stiller (kurátor)
a Stephan Templ (koncepce a konzultace; Praha)

Fotografie pro tisk: k bezplatnému stažení na www.airt.at; užití je bez nároku na honorář možné pouze v rámci zpravodajství a s uvedením copyrightu

Kurátor: Adolph Stiller

Místo konání: Výstavní centrum v Ringturm
Schottenring 30, 1010 Vídeň

Otvírací doba: pondělí až pátek: od 9:00 do 18:00 hod., vstup zdarma
(o svátcích zavřeno)

Zahájení: úterý 14. července v 18:30 hod.
(vstup pouze na pozvání)

Otázky: Romy Schrammel
T: +43 (0)50 350-21224
E-mail: presse@wst-versicherungsverein.at

Katalog:

Architektura v Ringturm LXX: *Neznámé Čechy*. Adolf Stiller (vydavatel), Stephan Templ (autor portrétů měst). Obsahuje fotografické materiály pořízené výhradně pro tento katalog a dosud nevydané ilustrace. V německém a českém jazyce. Müry Salzmann Verlag. Asi 240 stran.

Cena: 38 EUR

Cesta za poznáním mimo obvyklé trasy

Čechy patří k nejbohatším kulturním krajinám Evropy. Přesto se vnímání veřejnosti často soustředí pouze na Prahu nebo proslulá lázeňská města, jako jsou Karlovy Vary. Výstava „Neznámé Čechy“ záměrně obrací pozornost k méně známým regionům největší historické země České republiky. Zavede nás do skrytých měst, k výjimečným stavbám a krajinným scénériím, které i přes svůj architektonický a kulturně-historický význam zůstávaly často opomíjeny. Základ výstavy tvoří četné výzkumné cesty po Čechách a také rozsáhlé studium literatury a archivů. Díky tomu vznikl nový pohled na region, jehož kulturní bohatství dalece přesahuje všeobecně známé pamětihodnosti.

České řeky jako kulturně-historické trasy

Výstava sleduje toky velkých českých řek – Vltavy, Labe a Ohře – a krajinu mezi nimi. Tyto řeky tvoří nejen geografické osy, ale zároveň vyprávějí příběh vývoje celé země. Podél jejich břehů se návštěvníci setkají s působivou rozmanitostí hradů, zámků, kostelů, klášterů, synagog, historických městských souborů i technických staveb, jako jsou mosty, elektrárny či vodárenské věže. Vybrané příklady sahají od románského slohu přes gotiku, renesanci, baroko a historismus až po architekturu moderny a ukazují Čechy jako mimořádně vrstevnatý kulturní prostor střední Evropy.

Krajina, hospodářství a stavitelství

Další z hlavních tematických okruhů se věnuje hospodářskému zázemí, které vznik výjimečného památkového fondu v Čechách vůbec umožnilo. Tradiční rybníkářství v okolí Třeboně, které dodnes představuje největší historickou rybníční krajinu ve střední Evropě, pěstování chmele, vřhlné pivovarnictví a úrodná zemědělská krajina se po staletí staraly o prosperitu. Formovaly podobu měst stejně jako zámků, statků a průmyslových areálů. Jako součást jedinečné kulturní krajiny se zde představují i zdánlivě nenápadné stavby, jako jsou sýpky, pivovary nebo zemědělské budovy.

Čechy a Vídeň – společný kulturní prostor

Výstava navíc ukazuje úzké kulturní, hospodářské a osobní vazby mezi Čechami a Rakouskem. Mnoho umělců a osobností z oblasti architektury, hudby, literatury a hospodářství z Čech pocházelo nebo k tomuto regionu mělo blízký vztah. Gustav Mahler, Antonín Dvořák či Bedřich Smetana, stejně jako Gustav Klimt, Egon Schiele nebo významné podnikatelské rodiny dunajské monarchie jsou součástí těchto společných dějin. Výstava tak otevírá pohled na Čechy jako na důležitý kulturní rezonanční prostor střední Evropy, jehož význam daleko přesahuje geografické hranice země.

Architektura moderny

Zvláštní pozornost je věnována architektuře 20. století. Vedle významných českých architektů, jako byli Jan Kotěra, Pavel Janák nebo Josef Gočár, jsou představena také díla rakouských architektů, například Josefa Hoffmanna, Jože Plečnika, Heinricha Kulky, Leopolda Bauera nebo ateliéru Fellner & Helmer. Méně známé stavby – včetně vil, divadel, kostelů, spořitelén, průmyslových objektů a památníků – dokládají vysokou kvalitu architektury pronikající hluboko do regionů. Příklady současné architektury i vydařené rekonstrukce a konverze historických budov ukazují, že Čechy zůstávají místem pozoruhodné stavební kultury až do dnešních dnů.

Nový pohled na Čechy

Výstava slouží jako pozvání k novému objevování Čech – nikoli jako nostalgického prostoru vzpomínek, nýbrž jako živé evropské kulturní krajiny. Speciálně pořízené fotografie, historické dokumenty a fundovaný výzkum zviditelňují bohaté architektonické dědictví i rozmanité historické vztahy mezi Čechami, Rakouskem a zbytkem střední Evropy.

Vybraná místa v Čechách

Bechyně

Bechyně je s Tábořem spojena první elektrifikovanou železniční tratí v monarchii (zprovozněnou v roce 1903). Město funguje již od 17. století jako léčebné lázně. V roce 1884 zde byla založena keramická škola, která má velký význam dodnes. Zdejší hrad, situovaný na vysoké skále, vznikl z původní gotické stavby. Kostel Nanebevzetí Panny Marie v bývalém klášteře ukrývá dvoulodní halu s nejvýznamnější sklípkovou (diamantovou) klenbou v Čechách.

*Bechyně / Kostel
Nanebevzetí Panny Marie se
sklípkovou (diamantovou)
klenbou
© Adolph Stiller*

V Bechyni se nachází také dílo z raného tvůrčího období Wagnerova žáka Jana Kotěry (zakladatele české moderny) – dům rodiny Máchových. V něm je zřetelně patrný Kotěřův zájem o architekturu anglických a skotských venkovských domů (např. od Charlese Voyseyho) i o hnutí Arts and Crafts a jeho znalost těchto směrů. Prostorové řešení a solidní, řemeslně vysoce hodnotné provedení interiéru navíc vykazují silné vazby na vídeňskou architekturu z dob jeho studií u Otto Wagnera.

Ústí nad Orlicí

Poté, co bylo město v roce 1845 napojeno na železniční trať Praha – Olomouc, usídlilo se zde několik velkých textilních továren. K největším podnikům patřily Akciové textilní závody Jan Hernych a syn, strojní tkalcovna a šlichtovna Adolfa Jandery, továrna na módní zboží vídeňského průmyslníka Pollaka (Friedrich Pollak & syn) a firma Josef Sobotka (tkalcovna a přádelna). Podniky Pollaka a Sobotky byly v roce 1939 „arizovány“. Po roce 1948 byly všechny firmy znárodněny a začleněny do národního podniku „Perla“, který v roce 2009 ukončil provoz.

V roce 1883 se zde narodil úspěšný libretista a spisovatel Fritz Löhner-Beda (vlastním jménem *Bedřich Löwy*). Proslavil se librety k operetám „Země úsměvů“ a „Kvítek z Havaje“. Pozoruhodná je rovněž skutečnost, že v tomto malém městě bylo v roce 1935 postaveno divadlo podle plánů Kamila Roškota. Stavba byla financována z veřejných sbírek.

Roškotovo divadlo je považováno za hlavní dílo pražského architekta Kamila Roškota (narozen v roce 1886 ve Vlašimi, zemřel v roce 1945 v Paříži), který vystudoval Německou vysokou školu technickou v Praze. V kontextu české moderny se jedná o zcela ojedinělou stavbu. Kompozice se vyznačuje hrou se základními formami geometrických těles, což v neposlední řadě odráží vlivy tehdejší mezinárodní architektonické diskuse (Le Corbusier či kongresy CIAM na Západě nebo konstruktivisté v Rusku).

*Ústí nad Orlicí / Roškotovo
divadlo (1934–35) /
Arch. Kamil Roškot
© Andreas Haller*